Aika 05.11.2026, klo 09:30

Paikka kaupungintalo, kaupunginhallituksen huone

Käsiteltävät asiat

§ 321	**Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
§ 322	**Pöytäkirjan tarkastus**
§ 323	**Vuoden 2027 talousarvio sekä taloussuunnitelma vuosille 2027-2029**
§ 324	**Vihreän valtuustoryhmän ym. valtuutettujen valtuustoaloite kouluateriasta tukea kasvuun ja oppimiseen**
§ 325	**Kaisa Garedewin (PS) ym. valtuutettujen valtuustoaloite kouluruokailun laadun parantaminen ja oppilaiden osallistaminen Jyväskylässä**
§ 326	**Meri Lumelan (Vihr.) ja Hanna Jämsän (Vihr.) ym. valtuutettujen valtuustoaloite perhekoulutoiminta osaksi kotoutumista Jyväskylässä**
§ 327	**Janita Hietalan (SDP), Paula Honkimäen (Vas.) ja Hanna Jämsän (Vihr.) ym. valtuutettujen valtuustoaloite pelastetaan Tyttöjen talo**
§ 328	**Linda Pippurin (Kesk.) ym. valtuutettujen valtuustoaloite Luopuminen avoimista oppimistiloista perusopetuksessa sekä nykyisten avotilojen muuntaminen oppimisrauhaa tukeviksi tiloiksi Jyväskylässä**

Osallistujat

Jukka Hämäläinen, puheenjohtaja
Katja Isomöttönen, 1. varapuheenjohtaja
Meri.J Lumela, 2. varapuheenjohtaja
Päivi Lind, sihteeri
Jari Blom
Panu Castren
Jari Colliander
Mervi Hovikoski
Matleena Käppi
Ari-Pekka Liukkonen
Saija Meriö
Jaakko Selin
Jenni Suutari
Ilse.K Weijo
Emmi Hyvönen, viestintäjohtaja
Hannu Kantonen, toimialajohtaja
Heli Leinonkoski, kansliapäällikkö
Eino Leisimo, toimialajohtaja
Janne.I Luoma-Aho, kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Petteri Muotka, kaupunginvaltuuston 3. varapuheenjohtaja
Mauri Pekkarinen, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Eila Tiainen, kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
Ari Tolonen, toimialajohtaja
Vesa Voutilainen, talousjohtaja
Anna Vuorela, lakiasiainjohtaja
Timo Koivisto

§ 321
Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ehdotus
Esittelijä: Timo Koivisto, kaupunginjohtaja

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön määräysten mukaisesti. Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti hallintosäännön ja kokouskäytäntöjä koskevan päätöksen mukaisesti.

Kuntalain 103 §:n mukaan valtuusto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmasosaa valtuutetuista on läsnä. Muu toimielin kuin valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

§ 322
Pöytäkirjan tarkastus

Ehdotus
Esittelijä: Timo Koivisto, kaupunginjohtaja

Valitaan pöytäkirjan tarkastajiksi Jari Colliander ja Saija Meriö, varalle Ilse Weijo ja Panu Castrén.

Pöytäkirja tarkastetaan 9.11.2026.

§ 323
Vuoden 2027 talousarvio sekä taloussuunnitelma vuosille 2027-2029

JyväskyläDno-2026-2112

Valmistelijat / lisätiedot:

Vesa Voutilainen, talousjohtaja, vesa.voutilainen@jyvaskyla.fi

Liitteet

1 Kaupunginjohtajan talousarvioesitys vuodelle 2027
2 Toimialojen ja liikelaitosten maksujen ja taksojen yleiset perusteet

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Jyväskylän kaupungilla taloussuunnitelma on laadittu kolmeksi vuodeksi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä vahvistetaan myös kuntalain 14 § mukaisesti kaupungin toimialojen ja liikelaitosten maksujen ja taksojen yleiset perusteet. Samalla valtuusto määrää lyhytaikaisen luoton limiitin suuruuden kaupungin rahoitustarpeiden kattamiseksi ja maksuvalmiuden ylläpitämiseksi.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys julkaistiin 19.10.2026 ja kaupunginvaltuusto käy talousarvion lähetekeskustelun talousarviosta kaupunginjohtajan esityksen pohjalta kokouksessaan 2.11.2026 sekä päättää vuoden 2027 tulo- ja kiinteistöveroprosenteista. Kaupunginjohtajan 19.10.2026 julkistama talousarvioesitys vuodelle 2027 perustuu 8,10 prosenttiyksikön tuloveroon sekä nykyisiin kiinteistöveroprosentteihin.

Ehdotus
Esittelijä: Timo Koivisto, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se:

1. hyväksyy vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman siihen liittyvine tavoitteineen, yleis- ja erityisperusteluineen sekä sitovuus- ja toimintaohjeineen kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisena.
2. määrää vuodelle 2027 lyhytaikaisen luoton limiitiksi 200 miljoonaa euroa kaupungin rahoitustarpeiden kattamiseksi ja maksuvalmiuden ylläpitämiseksi.
3. hyväksyy Jyväskylän kaupungin toimialojen ja liikelaitosten maksujen ja taksojen yleiset perusteet.

Sivistyslautakunta, § 57,27.05.2026
Kaupunginhallitus, § 324, 05.11.2026

§ 324
Vihreän valtuustoryhmän ym. valtuutettujen valtuustoaloite kouluateriasta tukea kasvuun ja oppimiseen

JyväskyläDno-2025-4380

Sivistyslautakunta, 27.05.2026, § 57

Valmistelijat / lisätiedot:

Sami Lahti, palvelujohtaja, sami.lahti@jyvaskyla.fi
Tuija Sinisalo, palvelujohtaja, ruokapalvelut, tuija.sinisalo@jyvaskyla.fi

Liitteet

1 Vihreän valtuustoryhmän ym. valtuutettujen valtuustoaloite kouluateriasta tukea kasvuun ja oppimiseen

Vihreä valtuustoryhmä ja 35 valtuutettua ovat 27.10.2025 tehneet valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että Jyväskylässä selvitetään kouluruokailun nykytila. Aloitteessa esitetään, että selvityksen perusteella kouluruokailua ryhdytään parantamaan suunnitelmallisesti mm. seuraavin toimenpitein:

1) Ruokailutilojen viihtyisyyden parantaminen, esimerkiksi tilaratkaisuja, melutasoa ja sisustusta kehittämällä.

2) Kouluaterioihin varatun euromäärän tarkistaminen vastaamaan kasvaneita raaka-ainekustannuksia ja mahdollisuuksia monipuolistaa aterioita.

3) Selvitetään kouluruokailun valvonnan eli ns. esimerkkiruokailijoiden määrän vähentämisen vaikutukset oppilaisiin ja henkilöstöön. Suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavat toimenpiteet turvallisen ja myönteisen ilmapiirin varmistamiseksi lähikoulussa.

Lisäksi valtuustoaloitteessa esitetään, että kouluruokailun parantamiseksi tehdään suunnitelma ja sen toteuttamiseen varataan riittävä rahoitus.

Lainsäädäntö

Perusopetuslain 31 §:n mukaan opetukseen osallistuvalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan, täysipainoiseen ateriaan jokaisena koulupäivänä. Maksuttoman kouluaterian tarkoituksena on tukea oppilaan terveyttä, kasvua ja kehitystä osana koulupäivän kokonaisuutta. Kouluruokailun järjestämisessä on otettava huomioon sekä aterian ravitsemuksellinen laatu että ruokailuun liittyvät toiminnalliset järjestelyt osana turvallista ja tarkoituksenmukaista kouluarkea.

Kouluruokailu liittyy myös perusopetuslain 29 §:ään, jonka mukaan oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Ruokailutilanteiden sujuvuus, ruokailutilojen toimivuus ja koulun aikuisten läsnäolo ovat osa koulupäivän kokonaisturvallisuutta ja oppilaiden hyvinvointia. Näillä tekijöillä on merkitystä sekä oppilaiden kokemaan työrauhaan että kouluyhteisön toimivuuteen.

Lisäksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain 2 § ja 3 § korostavat oppilaitosyhteisön yhteisöllistä hyvinvointia, ennaltaehkäisevää toimintaa ja toimintakulttuurin merkitystä lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. Kouluruokailuympäristö ja ruokailutilanteiden käytännöt muodostavat osan tätä kokonaisuutta, ja niillä on vaikutusta oppilaiden jaksamiseen, koulupäivän rakenteeseen ja osallisuuden kokemukseen.

Kouluaterioiden ravitsemuksellista laatua ja turvallisuutta ohjaavat elintarvikelainsäädäntö, kansalliset ravitsemussuositukset sekä Syödään ja opitaan yhdessä -kouluruokailusuositus. Kouluruokailun kehittämisessä on lisäksi huomioitava opetuksen järjestäjän taloudelliset ja toiminnalliset reunaehdot. Lainsäädäntö ei yksityiskohtaisesti määrittele kouluruokailun toteutustapoja, vaan jättää opetuksen järjestäjälle vastuun huolehtia siitä, että kouluruokailu toteutuu lain mukaisesti oppilaiden hyvinvointia tukevalla tavalla.

Kouluruokailu Jyväskylän perusopetuksessa

Kouluruokailu on Jyväskylässä osa perusopetuksen lakisääteistä kokonaisuutta, ja sen toteutuksesta vastataan yhteistyössä Kylän Kattauksen kanssa. Kaupunki noudattaa kouluaterioiden valmistuksessa kansallisia ravitsemussuosituksia sekä Syödään ja opitaan yhdessä -kouluruokailusuosituksia ja huolehtii siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus maksuttomaan, täysipainoiseen kouluateriaan koulupäivän aikana. Samalla on tunnistettu, että ruokailukokemukseen vaikuttavat aterian lisäksi myös ruokailutilojen toimivuus ja viihtyisyys, ruokailuun varattu aika sekä koulun aikuisten läsnäolo ja toimintakulttuuri ruokailutilanteissa.

Valtuustoaloitteessa esiin nostetut havainnot vastaavat osin perusopetuksessa ja Kylän Kattauksella jo tunnistettuja kehittämistarpeita. Kouluruokailuun liittyvät kehittämistoimenpiteet edellyttävät kuitenkin kokonaisvaltaista tarkastelua, jossa huomioidaan oppilaiden kokemukset, henkilöstön näkökulma, tilaratkaisut, toiminnalliset järjestelyt sekä taloudelliset reunaehdot.

Perusopetus käynnistää yhteistyössä Kylän Kattauksen kanssa syksyn 2026 aikana aloitteessa esitetyn kouluruokailun nykytilaa koskevan selvityksen. Selvitystyössä tarkastellaan mm. kouluruokailuun osallistumista, ruokailuympäristöjen toimivuutta ja viihtyisyyttä, ruokailuun varattua aikaa, aikuisten läsnäolon merkitystä ruokailutilanteissa sekä kouluaterioiden taloudellisia edellytyksiä. Selvityksessä hyödynnetään olemassa olevaa palautetietoa sekä tarvittaessa erikseen kerättävää oppilas- ja henkilöstöpalautetta.

Selvityksen pohjalta laaditaan kouluruokailun kehittämissuunnitelma. Suunnitelmassa määritellään tarvittavat toimenpiteet, niiden aikataulutus sekä vaikutukset toimintaan ja resursseihin. Mahdolliset lisäresursseja edellyttävät toimenpiteet arvioidaan osana normaalia talousarvio- ja taloussuunnitteluprosessia.

Ehdotus
Esittelijä: Eino Leisimo, toimialajohtaja

Sivistyslautakunta saattaa edellä esitetyn vastauksen tiedoksi kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle sekä ehdottaa, että kaupunginvaltuusto toteaa valtuustoaloitteen johdosta suoritetut toimet riittäviksi.

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus, 05.11.2026, § 324

Valmistelijat / lisätiedot:

Mirva Korhonen, asianhallintasihteeri, mirva.korhonen@jyvaskyla.fi

Liitteet

1 Vihreän valtuustoryhmän ym. valtuutettujen valtuustoaloite kouluateriasta tukea kasvuun ja oppimiseen

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen § 35 mukaan, mikäli aloitteella laajennetaan palveluja tai sillä on muita talousvaikutuksia, se käsitellään talousarvion valmistelun yhteydessä.

Ehdotus
Esittelijä: Timo Koivisto, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus saattaa edellä esitetyn vastauksen tiedoksi kaupunginvaltuustolle ja ehdottaa, että se toteaa valtuustoaloitteen johdosta suoritetut toimet riittäviksi.

Sivistyslautakunta, § 56,27.05.2026
Kaupunginhallitus, § 325, 05.11.2026

§ 325
Kaisa Garedewin (PS) ym. valtuutettujen valtuustoaloite kouluruokailun laadun parantaminen ja oppilaiden osallistaminen Jyväskylässä

JyväskyläDno-2025-5027

Sivistyslautakunta, 27.05.2026, § 56

Valmistelijat / lisätiedot:

Tuija Sinisalo, palvelujohtaja, ruokapalvelut, tuija.sinisalo@jyvaskyla.fi
Taru Metsälä, hallinnon asiantuntija, Taru.Metsala@jyvaskyla.fi

Liitteet

1 Kaisa Garedewin (PS) ym. valtuutettujen valtuustoaloite kouluruokailun laadun parantaminen ja oppilaiden osallistaminen Jyväskylässä

Kaisa Garedew (PS) ja 4 muuta valtuutettua ovat tehneet 8.12.2025 valtuustoaloitteen, jossa he ehdottavat, että

- Kaupunki käynnistää ruokalistojen ja reseptiikan uudistamisen, painottaen kotimaisia ja ravitsevia raaka-aineita ja maistuvuutta. Kiinnitetään huomiota, kehitetään ja lisätään erityisesti lisukkeita ruuan kanssa.
- Ruokapalvelut tutustuvat Merijärven koulun malliin ja tuovat parhaat käytännöt sovellettavaksi Jyväskylään.
- Oppilaat otetaan aktiivisesti mukaan kouluruokailun suunnitteluun makuraatien, toiveruokapäivien ja palautekanavien avulla.
- Kouluruokailun rahoitus nostetaan asteittain vähintään valtakunnalliselle keskiarvolle.
- Kouluruoan menekkiä ja maistuvuutta seurataan järjestelmällisesti ja palautteisiin reagoidaan viipymättä yhteistyössä perheiden kanssa.
- Ruokalistoilla turvataan tutut, ravitsevat ja maistuvat perusruoat, mukaan lukien liha-, kana- ja kalaruoat sekä maito ruokajuomana.

Vastauksena valtuustoaloitteeseen todetaan seuraavaa:

Osa aloitteessa esitetyistä asioista on jo käytäntönä ruokapalvelussa ja osa vaatii pidemmän aikavälin kouluruokailun kehittämissuunnitelman.

Ruokapalvelut uudistaa reseptiikkaa säännöllisesti asiakaspalautteen ja ruoan päivittäisen menekkihävikkiseurannan perusteella. Ruokalistalla halutaan säilyttää perinteiset tutut, suomalaiset ruokalajit, mutta niiden rinnalle tuodaan myös toiveiden mukaisia uusia ruokalajeja. Tuotekehitykseen panostetaan tulevina vuosina aiempaa enemmän, ja tämä huomioidaan tulevassa henkilöstösuunnittelussa.

Asiakastyytyväisyyskyselyn perusteella koululaisten suosikkiruokia ovat tortillat, pinaattiletut ja makaronilaatikko. Ruoka jakaa mielipiteitä, ja toisen lempiruoka ei ole toisen suun mukainen. Ravitsemussuositukset ohjaavat kouluruokailua, jossa pyritään

tarjoamaan myös suomalaisia perinneruokia kuten hernekeittoa ja kaalilaatikkoa. Ruokalistan tulee olla ravitseva, maistuva ja suomalaisia ruokaperinteitä kunnioittava. Tavoitteena on tasapainoinen ja oppilaille maistuva kokonaisuus.

Merijärven koulun hyvistä tuloksista ollaan tietoisia, mutta vertailua rajoittavat merkittävät kokoluokkaerot. Merijärvellä on yksi koulu ja alle 200 oppilasta, kun taas Jyväskylässä kouluruokaa valmistetaan kahdessa keskuskeittiössä noin 12 500 oppilaalle ja jaetaan lähes 40 koulun palvelukeittiöön. Asiakasmäärät vaihtelevat noin 50 asiakkaasta tuhannen oppilaan kampukseen. Lisäksi ruokaa valmistetaan päiväkodeille. Yhteensä päivittäinen määrä on 18 000 lounasta noin 80 palvelukeittiöön. Palvelukeittiöissä valmistetaan salaatit, energialisäkkeet (peruna, riisi, pasta) ja leivotaan itse leipää. Ruokapalvelun laatu ja asiakkaan kokemus muodostuu monista asioista, ei pelkästään itse ruoasta.

Kouluruokailun onnistumiseen vaikuttavat ruoan lisäksi myös ruokailuhetken pituus, ruokailutilojen viihtyisyys ja koulun arjen käytännöt. Hyviä käytäntöjä voidaan soveltuvin osin tarkastella, mutta suoraviivainen mallin kopiointi ei ole mahdollista. Kouluterveyskyselyn tulokset antavat vain osittaisen kuvan koululounasta syövien määrästä, sillä THL:n kyselyssä tätä on kysytty vain 8.–9.-luokkien oppilailta. Kylän Kattauksen valtuustoon nähden sitova tavoite on, että 90 % oppilaista syö koululounaan päivittäin. Tavoitteen mittaamista varten toteutetaan säännöllisesti lautaslaskentaa, jonka tulokset ovat:

- 2024 keskiarvo: 89 %
- 2025 keskiarvo: 91 %
- 2026 tammi–maaliskuun keskiarvo: 90 %

Tulokset ylittävät kouluterveyskyselyn 2025 luvun 55 % selvästi ja osoittavat tavoitteen toteutuvan kokonaisuutena.

Oppilaita osallistetaan nykyisin mm. makuraatien, palautekanavien ja asiakastyytyväisyyskyselyiden kautta. Alakoululaisilla Lasten Parlamentin Makuraati on vakiintunut toimintamalli. Yläkouluikäisille vastaavaa kanavaa ei ole, ja kouluterveyskyselyssä korostuu juuri heidän heikompi osallistumisensa kouluruokailuun. Oppilaiden osallisuutta vahvistetaan nykyisten käytäntöjen pohjalta ja erityisesti yläkouluikäisten vaikuttamismahdollisuuksia selvitetään, mikä voi lisätä koululounaan päivittäistä koululounaan syömistä ja tukea hyvinvointia.

Vuoden 2023 koululounaan hintavertailussa Jyväskylän kaupungin ruokapalvelut sijoittuu keskiarvon alapuolelle, mutta on suurimpien kaupunkien vertailussa hyvällä tasolla niin kustannusten kuin ruokalistan tason suhteen. Kuntien välinen koululounaan kustannusvertailu on haastavaa, koska kunnittain on vaihtelua siinä, mitä kustannuseriä on mukana koululounaan hinnassa. Kustannuksiin vaikuttaa merkittävästi mm. tuotantotapa ja ruokalista. Jyväskylässä koululounaan hinta kattaa kaikki tuotantokustannukset ja on pysynyt viime vuosina ennallaan. Vuonna 2025 kustannusrakenne oli:

- henkilöstö 47 %
- elintarvikkeet 24 %
- tilavuokrat 20 %
- muut kulut 9 %

Elintarvikekustannuksia on hallittu kilpailutuksella ja hankintaosaamisen kehittämisellä. Aloitteessa esitetty koululounaan hinnan nosto valtakunnalliselle keskitasolle merkitsisi noin 1,5 miljoonan euron lisäystä elintarvikekustannuksiin vuositasolla. Nykyinen rahoitus riittää tämänhetkiseen ruokalistatasoon. Elintarvikekustannusten nousu on kuitenkin huomioitava rahoituksessa, ettei ruokalistaa jouduta karsimaan. Mikäli ruokalistalle halutaan enemmän lisäkkeitä ja jälkiruokia, se on huomioitava lisärahoituksessa. Erityisruokavalioiden määrä on kasvanut viime vuosina, ja ruokaturvallisuuden vuoksi on erittäin tärkeää, että henkilöstöllä on riittävä osaaminen ja erityisruokavaliot valmistaa dieettikokki. Kouluruokailun rahoitusta tulisi tarkastella osana kaupungin tulevien vuosien talousarviovalmistelua huomioiden kaupungin kokonaistaloudellinen tilanne.

Yhteenvetona todetaan, että ruokapalvelut laatii yhdessä perusopetuksen kanssa kouluruokailun kehittämissuunnitelman vuonna 2027, jossa Garedewin ym. valtuustoaloitteen mukaiset asiat huomioidaan.

Ehdotus
Esittelijä: Eino Leisimo, toimialajohtaja

Sivistyslautakunta saattaa edellä esitetyn selvityksen tiedoksi kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle ja ehdottaa, että se toteaa valtuustoaloitteen johdosta suoritetut toimet riittäviksi.

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus, 05.11.2026, § 325

Valmistelijat / lisätiedot:

Mirva Korhonen, asianhallintasihteeri, mirva.korhonen@jyvaskyla.fi

Liitteet

1 Kaisa Garedewin (PS) ym. valtuutettujen valtuustoaloite kouluruokailun laadun parantaminen ja oppilaiden osallistaminen Jyväskylässä

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen § 35 mukaan, mikäli aloitteella laajennetaan palveluja tai sillä on muita talousvaikutuksia, se käsitellään talousarvion valmistelun yhteydessä.

Ehdotus
Esittelijä: Timo Koivisto, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus saattaa edellä esitetyn vastauksen tiedoksi kaupunginvaltuustolle ja ehdottaa, että se toteaa valtuustoaloitteen johdosta suoritetut toimet riittäviksi.

Sivistyslautakunta, § 58,27.05.2026
Kaupunginhallitus, § 326, 05.11.2026

§ 326
Meri Lumelan (Vihr.) ja Hanna Jämsän (Vihr.) ym. valtuutettujen valtuustoaloite perhekoulutoiminta osaksi kotoutumista Jyväskylässä

JyväskyläDno-2026-300

Sivistyslautakunta, 27.05.2026, § 58

Valmistelijat / lisätiedot:

Sami Lahti, palvelujohtaja, sami.lahti@jyvaskyla.fi
Pia Bärlund, palvelupäällikkö, pia.barlund@jyvaskyla.fi

Liitteet

1 Perhekoulu Kortepohjan päiväkotikoulussa
2 Meri Lumelan (Vihr.) ja Hanna Jämsän (Vihr.) ym. valtuutettujen valtuustoaloite perhekoulutoiminta osaksi kotoutumista Jyväskylässä

Asian valmistelija: Susanna Kuusinen susanna.kuusinen@jyvaskyla.fi

Meri Lumela (Vihr.) ja Hanna Jämsä (Vihr.) ja 36 muuta valtuutettua ovat tehneet 26.1.2026 valtuustoaloitteen, jossa he ehdottavat varhaiskasvatuksen ja koulujen yhteydessä toimivan perhekoulutoiminnan toteuttamista osana kotoutumista Jyväskylässä vasta maahan muuttaneille perheille. Aloitteessa esitetään, että perhekoulumallia lähdetään kehittämään ja laajentamaan Jyväskylässä eri toimialojen yhteistyönä. Varhaiskasvatuksen ja koulujen yhteydessä toimivan perhekoulun avulla on mahdollista tavoittaa perheet kotoutumisen varhaisessa vaiheessa ja vastata niihin tarpeisiin, jotka on tunnistettu sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa.

Taustatietoa ja nykytilan kuvausta perhekoulutoiminnalle

Jyväskylän kaupungin väestöstä 8,0 % on vieraskielisiä (2025). Perusopetuksessa 919:n oppilaan ja kunnallisessa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa 633:n lapsen äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi, saame tai viittomakieli (syksy 2025 tilastot). Lukuvuonna 2025–2026 valmistavassa opetuksessa on opiskellut 150 oppilasta. Jyväskylän kaupungin sivistyksen ja kaupunkirakenteen toimialojen yhteisessä Hyvä kasvu kaikille -koulusegregaatiohankkeessa 2024–20255) työstettyjen alueellisen eriytymisen raportin sekä KOHA-indeksin (koulutuksellinen haavoittuvuus) perusteella on selvää, että Jyväskylän päiväkoti- ja kouluyksiköiden oppilaspohjien välillä on eroja. Jyväskylässä lasten kielellisen eriytymisen indeksi vuonna 2024 oli 0,52, joka on huomattavan korkea kansallisesti tarkastellen. Nämä seikat ovat tarpeellista huomioida palveluiden sekä toimenpiteiden kehittämisessä ja kohdentamisessa eriytymiskehityksen vähentämiseksi ja tasaamiseksi.

State of Immigrant Integration 2025: Nordic countries -raportti

OECD:n State of Immigrant Integration 2025: Nordic countries -raportin mukaan maahanmuuttajataustaisten lasten koulutus- ja hyvinvointierot selittyvät merkittävästi perhetaustalla. Vanhempien kielitaito, koulutusjärjestelmän tuntemus ja kyky tukea lasta arjessa vaikuttavat keskeisesti lasten kouluun kiinnittymiseen ja oppimistuloksiin. Raportti tuo esiin, että erityisesti maahanmuuttajaperheissä kodin ja koulun välinen yhteistyö jää usein vähäiseksi kieli- ja järjestelmäesteiden vuoksi, mikä heikentää lasten koulumenestystä etenkin ensimmäisessä sukupolvessa. OECD korostaa lisäksi, että kielen oppiminen on koko perheeseen kytkeytyvä prosessi: pelkkä lapsen saama kielen tuki koulussa ei ole riittävää, jos kodin kieliympäristö jää erilleen. Varhainen ja perhelähtöinen tuki nähdään raportissa myös kustannustehokkaana keinona ehkäistä myöhempää raskaampien palveluiden tarvetta. Vaikka Pohjoismaiden universaalit koulutus- ja hyvinvointipalvelut muodostavat vahvan perustan, ne eivät yksin riitä kaventamaan eri väestöryhmien välisiä eroja, vaan edellyttävät kohdennettuja mutta ei-segregoivia perheisiin suuntautuvia toimintamalleja. Näihin havaintoihin nähden perhekoulutoiminta asettuu perustellusti osaksi kotoutumisen ja kouluyhteistyön rakenteita vahvistamalla vanhempien osallisuutta, tukemalla kodin ja koulun vuorovaikutusta sekä edistämällä koko perheen kielellisiä ja yhteiskunnallisia valmiuksia ennaltaehkäisevällä tavalla.

Nordic Council of Ministers From arrival to participation -selvitys

Pohjoismaisen Nordic Council of Ministers From arrival to participation -selvityksen (2025) mukaan kotoutuminen on koulutuksen ja työllistymisen ohella myös sosiaalinen ja kasvatuksellinen prosessi, joka rakentuu perheissä, arjen vuorovaikutuksessa ja luottamuksessa yhteiskunnan instituutioihin. Raportti korostaa, että kotoutuminen ei tapahdu yksinomaan yksilötasolla, vaan keskeisiä ovat perheiden rooli, vanhemmuus sekä perheen ja julkisten palveluiden, erityisesti koulun, välinen vuorovaikutus. Selvityksen mukaan luottamus koululaitokseen ja muihin viranomaisiin rakentuu konkreettisissa, arjen palvelukohtaamisissa, ja varhainen, perhelähtöinen tuki vahvistaa lasten ja vanhempien osallisuutta sekä ehkäisee myöhempiä koulunkäynnin ja hyvinvoinnin haasteita. Raportti suosittaa kohdennettuja mutta ei-eriyttäviä toimintamalleja, jotka tukevat perheiden osallistumista yleisiin rakenteisiin ilman leimaamista. Näihin havaintoihin perustuen perhekoulutoiminta vastaa tunnistettuun tarpeeseen vahvistamalla perheiden osallisuutta, tukemalla kodin ja koulun välistä vuorovaikutusta sekä edistämällä vanhempien valmiuksia toimia lastensa koulupolun tukena. Perhekoulu näyttäytyy raportin viitekehyksessä ennaltaehkäisevänä, perhelähtöisenä ja sosiaalista kestävyyttä tukevana osana pohjoismaista kotoutumisen ja hyvinvoinnin palvelukokonaisuutta

Kieppi- hankeselvitys kodin ja koulun yhteistyöstä monikielisten vanhempien kanssa

Suomen Vanhempainliitto ja Förbundet Hem och Skolan laati Opetus- ja kulttuuriministeriölle osana Kieppi-hanketta selvityksen kodin ja koulun yhteistyöstä monikielisten vanhempien kanssa. Kieppi-hankkeet ovat osa Opetushallituksen, OKM:n ja Karvin toimenpideohjelmaa, jonka tavoitteena on vahvistaa maahanmuuttotaustaisten oppilaiden opetuskielen taitoa ja perustaitoja sekä tukea siirtymiä. Selvitys julkaistiin alkuvuodesta 2026. Selvitys osoittaa, että monikieliset vanhemmat pitävät yhteistyötä koulun kanssa erittäin tärkeänä, mutta kokevat sen usein vaikeasti saavutettavaksi. Selvityksen mukaan yhteistyössä suurimmat haasteet

liittyvät kieleen ja viestintään: digitaaliset järjestelmät, kuten Wilma, eivät tavoita kaikkia vanhempia, ja yhteisen kielen puute voi vaikeuttaa osallistumista ja viestintää. Lisäksi moni perhe kokee suomalaisen koulujärjestelmän vieraaksi. Vanhemmat kaipaavat vakiintunutta perehdytysmallia, selkeää ja monikielistä tietoa koulun rakenteista, tuen muodoista ja siitä, mitä heiltä vanhempina odotetaan. Selvityksessä on koottu myös hyviä käytäntöjä. Monikanavainen ja selkokielinen viestintä, tulkkien ja kulttuuriohjaajien käyttö sekä riittävän ajoissa tapahtuvat kohtaamiset ja opettajien pysyvyys vahvistavat luottamusta kodin ja koulun välillä. Erityisen toimiviksi koettiin matalan kynnyksen tilanteet, joissa kieli ei ole keskiössä: yhteiset juhlat, kahvihetket, retket ja toiminnalliset vanhempainillat. Näissä vanhemmat voivat kohdata toisensa ja koulun henkilöstön tasavertaisina, ei vain tiedon vastaanottajina. Kun vanhempien kieli- ja kulttuuriosaaminen nähdään voimavarana, monikielisyys muuttuu haasteesta mahdollisuudeksi – koko kouluyhteisöä vahvistavaksi tekijäksi. Selvityksessä todetaan, että perheet tarvitsevat monikielistä, strukturoitua vastaanottomallia, joka sisältää saavutettavaa ja monikanavaista viestintää, koulun arvojen ja toimintatapojen selkeyttämistä sekä matalan kynnyksen yhteyshenkilön. Raportissa on kuvattu perhekoulutoimintaa yhteistyönä koulujen ja perheiden kanssa, mikä osoittaa, että yhteistyö tukee koulujen työtä, vahvistaa vanhempien osallisuutta ja madaltaa kynnystä osallistua kouluyhteisöön. Kun toiminta on saavutettavaa ja monikielistä, yhä useampi vanhempi voi kokea olevansa tervetullut ja tärkeä osa koulua. Selvityksen perusteella perhekoulutoiminta tukee kotoutumisen edistämistä kohdennetusti.

Lasten ja nuorten sekä perheiden kotoutumisen edistäminen Jyväskylän kaupungin strategiassa ja ohjelmissa

Kaupunkistrategia

Yhtenä kaupunkistrategian 2026–2029 poikkileikkaavana teemana on kansainvälisyys. Strategiassa korostetaan, että kaupunki houkuttelee kansainvälisiä opiskelijoita, osaajia ja yrityksiä ja haluaa tarjota heille syitä jäädä Jyväskylään. Strategiassa tavoitteena on vahvistaa kaupungin elinvoimaa, osaamispohjaa ja monimuotoisuutta. Nuorten kaupunkina vieraskielisten nuorten kiinnittymistä yhteiskuntaan syvennetään aktiivisilla toimenpiteillä yhteisöllisyyden ja kielitaidon vahvistamiseksi. Osaamisen ja yrittäjyyden kaupunkina haluamme vahvistaa kansainvälistä koulupolkua aina varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin ja edistämme kielitaidon oppimista. Kasvatuskaupunkina tahtotilana on vähentää lapsiperheiden eriarvoisuutta, lisätä oppimisyhteisöjen yhteisöllisyyttä sekä tukea lapsia ja perheitä kokonaisvaltaisesti.

International Jyväskylä -strategiset painopisteet

International Jyväskylä strategiatyön yhtenä painopistealueena on palvelut kansainvälisille osaajille ja heidän perheilleen. Operatiivisena tavoitteena on, että kansainvälisten osaajien ja heidän perheidensä saavat sujuvampia arjen palveluita. Strategisena tavoitteena on luoda sujuvampaa arkea ja monipuolisempia palveluympäristöjä kansainvälisille osaajille.

Kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen toimenpideohjelma

Kasvun ja oppimisen palveluille on laadittu yhteinen kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen toimenpideohjelma, joka ohjaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja nuorisopalveluiden toimintaa vuosina 2025–
2029. Toimenpiteet vahvistavat yhdenvertaisuutta, tukevat monikielisyyttä ja kulttuurista osallisuutta sekä edistävät lasten ja nuorten hyvinvointia sekä koulutuksellista tasa- arvoa. Toimenpideohjelman yhtenä painoalueena on kotouttamisen edistäminen, jonka tavoitteena on maahan muuttaneiden oppilaiden ja perheiden kiinnittyminen yhteiskuntaan. Perhekoulutoiminta toteuttaa osaltaan toimenpideohjelman kotoutumisen edistämisen tavoitetta.

Jyväskylän kaupungin kotoutumisen edistämisohjelma 2021–2026

Jyväskylän kaupungin kotoutumisen edistämisohjelmassa 2021–2026 mainitaan, että maahan muuttaneille järjestettävän esi- ja perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Perhekoulu tukee valmistavan opetuksen ohella kotoutumista näiden tavoitteiden toteutumista.

Lasten ja nuorten hyvinvointikertomus 2023–2026

Luvussa 4.2 Turvaamme haavoittuvassa asemassa olevien lasten oikeuksien toteutumista Toimintamallissa kiinnitetään huomioita lapsen oikeuksien toteutumiseen ja mallissa huomioidaan erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat lapset. Luvussa 4.4 Selkeytämme nuorten palvelujärjestelmää ja lisämme yhteistyötä palvelujen kesken: Perusopetuksessa laaditaan saavutettavat toimintaohjeet maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten huoltajien perehdyttämiseksi huoltajan rooliin suomalaisessa koulunkäynnissä. Tämä koskee esimerkiksi läksyjen teon tukemista, Wilma-sovellukseen (tulevaisuudessa DigiOne) perehdyttämistä sekä kokeisiin valmistautumista. Perhekoulu vastaa suoraan näihin toimenpideohjelman kohtiin. Sen tehtävä on edistää haavoittuvassa asemassa olevien vasta maahan muuttaneiden perheiden lasten oikeuksien toteutumista sekä perehdyttää huoltajia heidän vastuustaan lasten koulunkäynnin tukemisessa.

Lapsiystävällinen kunta -tunnustus

Suomen UNICEF on myöntänyt Jyväskylälle Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen kolmesti, viimeisin vuodelta 2025. Mallin ja UNICEFIN tuella Jyväskylä edistää lapsen oikeuksia kunnan päätöksenteossa, hallinnossa ja palveluissa. Tunnustuksen saaminen edellyttää, että työ lasten ja nuorten hyväksi on jatkuvaa ja suunnitelmallista. Tunnustuksen myötä Jyväskylä on sitoutunut tekemään työtä lapsen oikeuksien toteutumiseksi myös haavoittuvassa asemassa olevien sekä moninaisista taustoista tulevien lasten, kuten suomea toisena kielenä puhuvien lasten, puolesta sekä osallisuuden edistämiseksi.

Esimerkkejä perhekoulutoiminnasta

Joensuun perhekoulutoiminta

Perhekoulutoiminnasta ja sen hyödyistä on olemassa jo hyviä esimerkkejä. Joensuussa viikoittain kokoontuvaa perhekoulua on toteutettu ja kehitetty jo yli 10 vuoden ajan ja se on vakiintunut tärkeäksi osaksi maahan muuttaneiden perheiden kotoutumisen edistämisestä. Joensuussa toimintaa tarjotaan kaikille maahanmuuttajille ja perhekoulumalli rahoitetaan valmistavien opetuksen oppilaskohtaisella valtionosuudella, joka ohjataan täysimääräisesti kieli- ja kulttuuriryhmien opetukseen. Joensuun perhekoulu on maahanmuuttajaperheille suunnattua yhteistä vapaa-ajan toimintaa, joka tukee koulun ja kodin yhteistyötä sekä kotoutumista. Perhekoulussa on viikoittain erilaista toimintaa, johon koko perhe voi osallistua. Perhekoulussa käsitellään keskeisiä kouluun liittyviä asioita yhteisissä kokoontumisissa tulkkien ja kulttuuritulkkien avulla. Perhekoulussa tutustutaan myös omaan kotikaupunkiin, sen harrastusmahdollisuuksiin sekä erilaisiin palveluihin, ja pyritään näin tukemaan kotoutumista monipuolisesti. Perhekoulussa perheet saavat vertaistukea toisiltaan sekä ohjausta eri alojen asiantuntijoilta. Perhekoulussa voi olla juuri Suomeen muuttaneiden perheiden lisäksi suomalaisia perheitä sekä jo pidempään Suomessa asuneita maahanmuuttajaperheitä. Yhteisöllisyyden kokemus on tärkeä tavoite sekä lapsilla että vanhemmilla. Perhekoulua järjestetään Joensuussa torstai-iltaisin, ja se kestää 2–3 tuntia. Osa toiminnasta on yhteistä koko perheelle, osassa on ohjelmaa erikseen lapsille ja aikuisille. Ohjelman suunnittelussa otetaan huomioon myös perheiden omat toiveet. Perhekoulussa on jokaisella kokoontumiskerralla useampaa kieltä puhuvia ohjaajia, jotka ohjaavat sekä perheiden yhteistä toimintaa että lasten omaa ohjelmaa. Vanhempien omia osuuksia pitävät eri alojen asiantuntijat, joiden puheenvuorot tulkataan tarvittaville kielille. Perheiden yhteisessä toiminnassa käytetään mahdollisimman paljon suomea yhteisenä kielenä.

Kuopion Yhdessä kasvaen -hankkeen perhekerhotoiminta

Kuopiossa Puijolan setlementin ja Kuopion kaupungin Yhdessä kasvaen -yhteishankkeessa tuetaan maahanmuuttajaperheiden kotoutumista ja lasten koulumenestystä. Hankkeessa kehitetään muun muassa joka viikkoista perhekerhotoimintaa, jota on toteutettu syksystä 2025 alkaen. Perhekerho tukee maahanmuuttajaperheiden kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kotoutumista. Kerho on suunnattu valmistavan opetuksen oppilaille ja heidän perheilleen, tarjoten yhteistä vapaa-ajan toimintaa, joka vahvistaa kodin ja koulun yhteistyötä. Kerho kokoontuu viikoittain ja tuo yhteen perheet, hyvinvointialueen asiantuntijat ja koulun edustajat. Ohjelmassa käsitellään esimerkiksi suomalaista palvelujärjestelmää, koulunkäyntiä, lasten oikeuksia ja vanhemmuuden tukemista – aina kielitaitoisten ohjaajien avustuksella. Toiminta sisältää sekä koko perheen yhteisiä hetkiä että erillistä ohjelmaa lapsille ja aikuisille. Kerhossa tutustutaan myös kotikaupungin palveluihin ja harrastusmahdollisuuksiin, ja osallistujat saavat vertaistukea toisilta maahanmuuttajilta. Osallisuus ja yhteisöllisyys ovat keskeisiä tavoitteita, ja kerhon sisältöä kehitetään osallistujien toiveiden mukaan. Kokemukset perhekerhosta ovat olleet erittäin kannustavia.

Vantaan Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -toimintamalli

Vantaalla hankkeessa kehitetty usean vuoden ajan toteutettu Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -toiminta on suunnattu vantaalaisille maahan muuttaneille vanhemmille. Huomioitavaa on, että Vamu -toiminta on osa Vantaan työllisyyden ja kotoutumisen palveluita, mutta yhteistyö varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen

kanssa on kuitenkin keskeisessä roolissa. Toimintamallin keskeisenä tavoitteena on edistää osallistujien kotoutumista, suomalaisessa yhteiskunnassa toimimista ja osallisuutta sekä työllistymisedellytyksiä yhdistämällä arkilähtöinen kielen oppiminen, koulumaailmaan tutustuminen sekä työelämäpolkujen rakentaminen. Samalla vahvistetaan kodin ja koulun/varhaiskasvatuksen välistä yhteistyötä sekä vanhempien kykyä tukea lastensa koulunkäyntiä. Toimintaan osallistuvat vanhemmat pääsevät oppimaan lisää siitä, miten suomalainen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestelmä toimii. Lisäksi ymmärrys kasvatusalasta ja työn merkityksellisyydestä lisääntyy. Vantaan kokemusten perusteella mallin keskeisiä vahvuuksia ovat 1) arkilähtöinen oppiminen: suomen kieltä opitaan aidossa kouluympäristössä ja vuorovaikutuksessa, 2) perhelähtöisyys: vanhemmat osallistuvat lapsen koulumaailmaan ja ymmärrys koulukulttuurista vahvistuu, 3) matalan kynnyksen osallistuminen: joustava osallistuminen ja lasten huomiointi mahdollistavat laajan tavoittavuuden ja 4) monialaisuus: toiminta yhdistää kotoutumispalvelut, perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen. Vantaan “Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään�? -toimintamalli edustaa integroitua toimintatapaa, jossa kotoutuminen, kouluyhteistyö ja työllisyyspolut yhdistyvät. Malli on osoittautunut toimivaksi erityisesti niiden maahan muuttaneiden vanhempien tavoittamisessa, jotka ovat muuten vaikeasti kiinnittyviä palveluihin. Se tarjoaa kunnille valmiin esimerkin perhelähtöisestä ja vaikuttavasta kotoutumisen tuen toimintamallista.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Varhaiskasvatus ja perusopetus ovat palvelualueina perheiden kanssa tehtävän yhteistyön näkökulmasta kaupungin suurin kotouttava toimija, joka kohtaa kaikki maahan muuttaneet perheet. Panostus kotouttamista edistävään työhön ja toimenpiteisiin on näissä palveluissa tarpeellista. International Housen palvelut kohdistuvat pääosin suoraan aikuisiin, mutta eivät koko perheen ja lasten kotoutumiseen. Yhteistyö eri toimialojen välillä on kuitenkin tärkeää. Valtuustoaloitteen vastausta on valmisteltu kasvun ja oppimisen palveluissa. International House Jyväskylä elinkeino- ja työllisyystoimialalta on antanut vastaukseen kommentteja, jotka on huomioitu valtuustoaloitevastauksen asiasisältöä koottaessa.

Perhekoulutoiminnan perusteita

Perhekoulutoiminta vahvistaa päiväkodin, koulun ja kodin yhteistyötä ja kasvatuskumppanuutta, sekä tukee päiväkotien ja koulujen arkea monikielisten perheiden kotoutumisen edistämiseksi. Perhekoulutoiminta on valmistavaa opetusta tukeva ja edistää moninaisuustietoisen toimintakulttuurin muodostumista päiväkodeissa ja kouluissa. Perhekoulutoiminnalla on mahdollisuus tukea myös kouluun kiinnittymistä ja sitä kautta vaikuttaa koulupoissaolojen vähentymiseen. Sosiaalisen kestävyyden edistämisen näkökulmasta perhekoulutoiminta edistää tasavertaisten mahdollisuuksien, hyvinvoinnin, perusoikeuksien ja osallistumisen turvaamista, yhteiskunnan monimuotoisuutta ja tasa-arvoa sekä vähentää köyhyyttä, syrjäytymistä ja eriarvoisuutta. Perhekoulutoiminnalla tuetaan jyväskyläläisiä vasta maahan muuttaneita perheitä,

jotka eivät ole kasvaneet täällä, eikä heillä ole tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista. Usein he ovat tulleet yhteisöllisistä kulttuureista, jolloin yhteisöllinen toiminta täällä voi tukea heidän kotoutumistaan. Perhekoulutoiminnan tavoitteena on vähentää päiväkoti- ja koulusegregaatiota sekä kielellistä eriytymistä Jyväskylässä. Perhekoulun vakiinnuttaminen osaksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toimintaa tukee perheitä ja kouluja kotoutumisen tavoitteissa sekä vähentää alueellista eriytymisriskiä. Toiminta tukee monikielisten lasten ja nuorten varhaiskasvatus- ja perusopetuspolkua panostamalla perheiden kotoutumisen ja hyvinvoinnin edistämiseen lisäämällä tietoutta, yhteisöllisyyttä ja osallisuuden kokemuksia palveluissa. Perhekoulu on palvelu kansainvälisille osaajille ja heidän perheilleen.

Eriytymiskehityksen vähentämiseksi koululla nähdään olevan kokoavampi rooli yhteisöä tukevana keskuksena. Koulussa toteutettava perhekoulu on mahdollisuus lisätä alueilla vanhempien yhteisöllisyyttä, joka parhaimmillaan voi vaikuttaa lasten ja nuorten ei-toivotun käytöksen vähenemiseen. Eriytymisen näkökulmasta kielellisesti ja kulttuurisesti moninaista kouluyhteisöä tulee tarkastella ja kehittää kokonaisvaltaisesti kotoutumista edistävään suuntaan. Henkilöstön sekä päiväkodin ja koulun toiminnan näkökulmasta perhekoulu keventää arjen sujuvuutta ja kuormitusta, koska päiväkotien ja koulujen kasvatusvastuu on lisääntynyt yhteiskunnan painostuksesta. Päiväkotien ja koulujen henkilöstön puoleen käännytään usein monissa asioissa, koska huoltajilla ei ole vasta maahan muuttaessaan vielä riittävästi tietoa erilaisista palveluista. On myös hyvä huomioida, että päiväkotien ja koulujen viestintäjärjestelmät eivät tavoita kaikkia vanhempia, ja yhteisen kielen puute voi vaikeuttaa huoltajien osallistumista ja viestintää. Silloin huoltajat saattavat epäröidä yhteydenottoa tai jäävät sivuun kouluyhteisöstä.

Perhekoulun fokus ja sisältö

Perhekoulun fokus Jyväskylässä on tukea perheiden kotoutumista varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen näkökulmasta. Tavoitteena on tukea huoltajien vanhemmuutta ja vastuuta lasten kasvatuksessa sekä koulunkäynnin ja oppimisen tukemisessa. Perhekoulussa tutustutaan suomalaiseen koulujärjestelmään, neuvotaan päiväkodin ja koulun viestintäsovellusten käyttöön, opitaan suomen kieltä (painotus päiväkodin ja koulun toimintaan liittyvässä sanastossa), saadaan tukea ja vinkkejä suomen kielen sekä perheen oman äidinkielen ylläpitämiseen, painotetaan lukutaidon merkitystä ja tärkeyttä ja neuvotaan kirjaston käyttöön, saadaan tietoa ja tutustutaan erilaisiin vanhemmuutta ja perheitä tukeviin palveluihin (esimerkiksi neuvola ja opiskeluhuolto, sosiaali- ja perhetukipalvelut, kolmannen sektorin maahanmuuttajia tukevat palvelut), ohjataan erilaisiin harrastusmahdollisuuksiin, tutustutaan perheen näkökulmasta laajemmin ympäröivään elinympäristöön jne. Perheet saapuvat yhteisöllisistä kulttuureista, ja perhekoulu tarjoaa heille mahdollisuuden verkostoitua muiden vastaavassa tilanteessa olevien kanssa. Yhteisöllinen toiminta tukee tällöin myös kotoutumista.

Perhekoulupilotti Kortepohjan päiväkotikoulussa

Jyväskylässä Kortepohjan päiväkotikoulussa pilotoitiin perhekoulutoimintaa lukuvuoden 2025–2026 aikana. Tapaamisia toteutettiin joka toinen viikko yhteensä 14 kertaa, seitsemän tapaamiskertaa per lukukausi. Perhekouluun kutsuttiin

valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden perheet, sekä muutama perhe varhaiskasvatuksesta. Joissakin perheissä lapsia oli niin päiväkodissa kuin koulussa. Ohjaajina toimivat valmistavan opetuksen kasvun ja oppimisen ohjaaja sekä varhaiskasvatuksen erityisopettaja, joka toimii päiväkodin puolella tasa-arvohankkeen rahoittamana. Valmistavan opetuksen ohjaajan työaikaan perhekoulun ohjausta ja suunnittelua oli resursoitu 2 h/vko valmistavan opetuksen kustannuspaikalta. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan työaika on hankerahoituksesta. Suunnittelutyötä on toteutettu koulujen loma-ajoilla kokonaisina työpäivinä. Valmistavan opetuksen ohjaajilla ei ole 100 %:sta työaikaa, mikä on mahdollistanut tuntimäärän lisäämisen. Kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen suunnittelijan työpanos perheiden palveluiden kehittämiseen korvataan testamenttivaroista. Kortepohjan perhekoulupilotista ja sen toteutuksesta kerrotaan lisää vastineen liitteenä olevassa esityksessä. Kortepohjan perhekoulupilotin esimerkistä perhekoulutoimintaa on aloitettu suunnittelemaan myös muissa valmistavaa opetusta toteuttavissa kouluissa kuten Keltinmäen koulussa, Lohikosken koulussa sekä Kuokkalan yhtenäiskoulussa. Kasvun ja oppimisen hallinnossa perhekoulutoimintaa kehittää ja koordinoi määräaikainen kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen suunnittelija.

Kortepohjan perhekoulupilotista kerätyn palautteen keskeiset huomiot

Palautteiden perusteella perhekoulutoiminta koetaan erittäin merkitykselliseksi ja tarpeelliseksi toiminnaksi. Perhekoulu tukee vahvasti perheiden kotoutumista ja osallisuutta. Toiminnan kautta huoltajat ja lapset saavat käytännönläheistä tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, kulttuurista, koulujärjestelmästä, palveluista ja lasten oikeuksista. Perhekoulu madaltaa kynnystä asioida koulun ja viranomaisten kanssa sekä vahvistaa perheiden ymmärrystä lapsen arkeen liittyvistä palveluista ja tukimuodoista. Kielen oppiminen nousi palautteissa keskeiseksi hyödyksi. Kielen opiskelua tukevat erityisesti toiminnalliset ja arjen tilanteisiin sidotut menetelmät, kuten kielituokiot, sanaston opettelu sekä laulut ja leikit. Perhekoulu tarjoaa turvallisen ympäristön, jossa sekä vanhemmat että lapset voivat kehittää kielitaitoaan. Toiminnan lapsilähtöisyys ja toiminnallisuus koettiin merkittävinä vahvuuksina. Askartelu-, taide-, musiikki- ja liikuntahetket lisäävät lasten viihtyvyyttä ja motivaatiota osallistua, mikä puolestaan vahvistaa koko perheen sitoutumista perhekoulutoimintaan. Lisäksi yhteinen tekeminen ja yhdessä välipalan syöminen edistävät yhteisöllisyyttä. Perhekoulu toimii myös tärkeänä vertaistuen ja verkostoitumisen areenana. Huoltajat arvostavat mahdollisuutta kohdata muita perheitä, jakaa kokemuksia ja oppia toisiltaan. Toiminta vahvistaa kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä vanhempien osallisuuden kokemusta. Saadun palautteen perusteella perhekoulutoimintaa pidetään erittäin onnistuneena ja sitä toivotaan jatkettavan ja kehitettävän edelleen. Toiminta tukee lapsiystävällisen ja yhdenvertaisen kunnan tavoitteita sekä vastaa selkeästi tunnistettuun tarpeeseen erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien perheiden osalta.

Perhekoulun toteuttaminen

Kortepohjan päiväkotikoulun perhekoulupilotissa ohjaajina ovat toimineet valmistavan opetuksen ohjaaja ja tasa-arvohankkeessa työskentelevä varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Perhekoulun toteutuminen tavoitteellisesti edellyttää henkilöstöltä yhteistä ymmärrystä, tahtotilaa ja sitoutumista

edistää kotoutumista, sopivia ominaisuuksia, mutta myös riittäviä resursseja toiminnan koordinoimiseksi, suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi. Siksi on hyvä huomioida, että valmistavaan opetukseen sijoittuvien ohjaajien rekrytoinnissa perhekoulun ohjaus sisällytetään osaksi ohjaustyötä.

Vaihtoehtomalleja perhekoulun toteuttamiseksi

Kortepohjan perhekoulupilotin kokemus perhekoulun toteuttamisesta joka toinen viikko koettiin sopivaksi toimintatiheydeksi. Jotta perhekoulu tukee myös yhtenäistä opinpolkua sekä nivelvaiheessa lapsen sujuvaa siirtymistä varhaiskasvatuksesta ja esikoulusta perusopetukseen, yhteistyömuotoja varhaiskasvatuksen ja päiväkotien kanssa tulee kehittää perhekoulujen toteuttamiseksi.

Yksiköissä toteutettavat perhekoulut:

- helpompi tulla perheen kanssa, vanhemmilta kerätyissä palautteissa toivotaan koulukohtaista perhekoulua
- koulu on lähempänä arkea, etuna luottamuksen ja vuorovaikutuksen syntyminen oman koulun toimintaan, perhekoulussa mahdollista käsitellä oman koulun asioita
- vaatii yksikkökohtaista ohjaajien työaikaresurssia
- kiinnittää koulun ja lähialueen yhteisöön, edistää väestösuhteita
- yksilölliset tarpeet paremmin huomioiva

Alueelliset perhekoulut :

- yhdistetään 2–3 yksiköstä resurssit ja perheet, mukaan myös ne perheet, joissa lapset valmistavan opetuksen luokilla mahdollisesti toisen alueen koulussa
- useammasta yksiköstä voidaan käyttää ohjaajaresurssia perhekoulutoiminnan toteuttamiseen
- kiinnittää alueen yhteisöön, verkostoitumismahdollisuus

Kaupunkitasoinen perhekoulu:

- järjestetään kaupunkitasoinen perhekoulu, jonne tullaan eri puolilta Jyväskylää
- alueellista eriytymistä ehkäisevä, kokoaa väestöä eri puolilta kaupunkia, verkostoitumismahdollisuus
- resurssien keskittäminen; toiminnalle koordinaattori, joka toimii myös ohjaajana, jonka lisäksi ohjaajaresurssia valmistavan opetuksen yksiköistä
- yleistä tietoutta palveluista, toiminnoista, järjestelmistä isommalle joukolle

Taloudellinen resurssointi ja henkilöstösuunnittelu

Perhekoulumallin laajentaminen vaatii huomioimisen talousarviossa. Valmistavan opetuksen koulunkäynninohjaajien henkilöstöresurssia on mahdollista kasvattaa muutamilla tunneilla, sillä heillä ei ole täyttä työaikaa. Mikäli perhekoulumalli järjestettäisiin jokaisella valmistavan opetuksen koululla, arvioitu lisäys olisi yhden henkilötyövuoden. Lisäksi momenteille aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä palveluiden ostot tulisi varata resurssia. Toiminnan koordinoiminen kaupunkitasoisesti vaatii suunnitteluresurssia yhden henkilötyövuoden verran kasvuun ja oppimiseen. Tämä

tulisi ottaa huomioon International Jyväskylä -strategiatyön toimeenpanossa. Painopistealueen “kansainvälisten osaajien ja heidän perheidensä palveluiden kehittäminen&#65533;? vaatii henkilöstöresurssin, jotta voimme (myös kasvun ja oppimisen palveluissa?) luoda sujuvampaa arkea ja monipuolisempia palveluympäristöjä kansainvälisille osaajille.

Ehdotus
Esittelijä: Eino Leisimo, toimialajohtaja

Sivistyslautakunta saattaa edellä esitetyn vastauksen tiedoksi kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle ja ehdottaa, että se toteaa valtuustoaloitteen johdosta suoritetut toimet riittäviksi.

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus, 05.11.2026, § 326

Valmistelijat / lisätiedot:

Mirva Korhonen, asianhallintasihteeri, mirva.korhonen@jyvaskyla.fi

Liitteet

1 Meri Lumelan (Vihr.) ja Hanna Jämsän (Vihr.) ym. valtuutettujen valtuustoaloite perhekoulutoiminta osaksi kotoutumista Jyväskylässä

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen § 35 mukaan, mikäli aloitteella laajennetaan palveluja tai sillä on muita talousvaikutuksia, se käsitellään talousarvion valmistelun yhteydessä.

Ehdotus
Esittelijä: Timo Koivisto, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus saattaa edellä esitetyn vastauksen tiedoksi kaupunginvaltuustolle ja ehdottaa, että se toteaa valtuustoaloitteen johdosta suoritetut toimet riittäviksi.

§ 327

Janita Hietalan (SDP), Paula Honkimäen (Vas.) ja Hanna Jämsän (Vihr.) ym. valtuutettujen valtuustoaloite pelastetaan Tyttöjen talo

JyväskyläDno-2026-1227

Valmistelijat / lisätiedot:

Katariina Soanjärvi, palvelujohtaja, katariina.soanjarvi@jyvaskyla.fi
Ella Lounasto, koordinaattori, ella.lounasto@jyvaskyla.fi
Antti Rajala, erikoissuunnittelija, antti.rajala@jyvaskyla.fi
Elina Lämsä, palvelupäällikkö, Elina.Lamsa@jyvaskyla.fi

Liitteet

1 Janita Hietalan (SDP), Paula Honkimäen (Vas.) ja Hanna Jämsän (Vihr.) ym. valtuutettujen valtuustoaloite pelastetaan Tyttöjen talo

Janita Hietala (SDP), Paula Honkimäki (VAS) ja Hanna Jämsä (VIHR) sekä 37 muuta valtuutettua jättivät 30.3.2026 valtuustoaloitteen Jyväskylässä toimivan Tyttöjen Talon pelastamiseksi (JyvaskyläDno 2026-30). Valtuutetut peräänkuuluttavat aloitteessaan panostuksia nuorten hyvinvointiin, erityisesti Tyttöjen Talon toteuttamaan sukupuoli- ja kulttuurisensitiiviseen toimintaan. Valtuustoaloitteessa todetaan paineiden kasautuvan erityisesti tyttöjen harteille (esim. koulu, ulkonäkö, työ, yksinäisyys, tulevaisuuspaineet, mielenterveys). Tyttöjen Talon todetaan vastaavan heikoimmassa asemassa olevien tyttöjen tarpeisiin, ja sen ainutlaatuinen toiminta turvaa ja hyväksyy myös sukupuolen monimuotoisen ilmaisun. Valtuustoaloitteessa esitetään huoli toiminnan jatkuvuudesta: Tyttöjen Talo toimii tällä hetkellä lahjoitusvaroin. Toimintaa on aiemmin rahoitettu sosiaali- ja terveysjärjestöille suunnatulla STEA-avustuksella, mutta rahoitukseen liittyy suuria epävarmuuksia valtionavustusten valtakunnallisten leikkausten vuoksi.

Valtuustoaloitteen allekirjoittaneet valtuutetut esittävät, että Jyväskylän kaupunki

1. selvittää kiireellisesti mahdollisuudet turvata Jyväskylän Tyttöjen talon toiminnan jatkuvuuden.
2. selvittää mahdolliset yhteistyökumppanit, kuten järjestöt, säätiöt ja yritykset, jotka voisivat osallistua toiminnan rahoittamiseen tai tukemiseen jatkossa.
3. arvioi kaupungin roolin pitkäjänteisen ja kestävän rahoitusmallin mahdollistajana, yhdessä muiden toimijoiden ja avustusten kanssa.

Tausta

Tyttöjen Talot ovat osa valtakunnallista setlementtiliikkeen toimintaa. Ensimmäinen Tyttöjen Talo perustettiin Helsinkiin vuonna 2000, jonka jälkeen verkosto on laajentunut eri puolille Suomea. Tällä hetkellä Tyttöjen Taloja on yhdeksän (Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Oulu, Pori, Rovaniemi, Tampere, Turku) ja näiden lisäksi on kaksi Tyttöjen Tupaa (Tampere, Joensuu). Jyväskylän Tyttöjen Talo aloitti toimintansa keväällä 2023 ja oli kahdeksas talo Tyttöjen Talo -verkostossa. Tämän jälkeen myös Porissa on aloitettu Tyttöjen Talo -toimintaa.

Jyväskylän Tyttöjen Talo on Jyvälän Setlementti ry:n toimintaa, jota on rahoitettu pääosin STEA:n määräaikaisella hankerahoituksella. STEA myönsi Jyväskylässä ja sen lähialueilla asuvien haavoittuvassa asemassa olevien 12–28-vuotiaiden tyttöjen ja naisten Tyttöjen Talo -kohtaamispaikan toimintaan (2023–2025) 469 392 euroa. STEA-hankeavustus on päättynyt vuoteen 2025.

Toiminta on ollut vuosina 2023–2025 pääsääntöisesti STEAn rahoittamaa joitain pieniä muutaman sadan euron lahjoituksia ja hanke- tai toiminta-avustuksia lukuun ottamatta (esim. Alli Paasikiven säätiöltä yhdessä Helsingin Tyttöjen Talon kanssa itsetuntoryhmien järjestämiseen ja Setlementtiliitolta toiminta-avustuksia leireihin ja retkiin). Keväällä 2026 OP Keski-Suomi lahjoitti 20 000 euroa ja LähiTapiola Keski-Suomi 70 000 euroa toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.

Tyttöjen Talon vuosibudjetti on aiemmin ollut noin 180 000 euroa, mutta taloudellisista syistä toimintaa on jouduttu supistamaan merkittävästi. Tällä hetkellä toiminnan budjetti on noin 12 000 euroa kuukaudessa eli 144 000 euroa vuodessa, mikä mahdollistaa nuorille suunnatun yhteisöllisen toiminnan säännöllisesti vain kahtena päivänä viikossa. Samalla verkosto- ja yhteistyötä, jalkautuvaa työtä, yksilötyötä sekä kehittämistyötä on jouduttu vähentämään tai lopettamaan.

Tyttöjen talo on muuttanut vuokratiloista kesällä 2026 uusiin tiloihin Viitaniemeen (Jyvälän oma tila).

Jyväskylän Tyttöjen Talo on hakenut STEAn kohdennettua yleisavustusta (Ak-avustus) toiminnan jatkamiseen keväällä 2026. Nuorisopalvelut tukee STEA hankehakemusta 5 000 eurolla vuonna 2027. Viime vuonna kyseistä rahoitusta ei ollut mahdollista vielä hakea, minkä vuoksi nykyisenlainen tilanne on syntynyt Jyväskylässä ja Porissa, jossa toiminta on aloitettu vielä myöhemmin. Tyttöjen Talo on joutunut turvautumaan muihin rahoituslähteisiin.

Uudessa STEA-hakemuksessa toiminnan vuosibudjetiksi on esitetty noin 240 000 euroa. Kasvu nykyiseen budjettiin verrattuna johtuu erityisesti suunnitelmasta palkata seksuaalineuvonta- ja -kasvatustyöhön erikoistunut työntekijä sekä yleisestä kustannus- ja palkkatason noususta. Tavoitteena on palauttaa ja vahvistaa toiminnan laajuutta sekä vastata nykyistä paremmin nuorten tarpeisiin.

Tyttöjen Talon toiminnan turvaamiseksi etsitään nyt pidempiaikaista rahoitusta ja keinoja turvata toiminnan jatkuvuus. Saadut lahjoitukset ovat antaneet aikaa etsiä muita rahoituslähteitä ja valmistella uusia hakemuksia vuodelle 2027.

Syksyllä 2026 toimintaa joudutaan supistamaan siihen saakka, että tieto jatkorahoituksesta saadaan. Tavoitteena on, että vuoden 2027 maaliskuussa STEA-rahoitus saataisiin, vaikka avustusmäärärahat ovatkin vähentyneet vuosina 2025 ja 2026 osana valtiontalouden sopeutustoimia. Haastava tilanne on erityisesti alkuvuodesta tammi -ja helmikuussa 2027 kun tälle ajanjaksolle rahoitusta ei vielä ole. STEA- rahoituksen alustavat päätökset tulevat joulukuun alussa, ja lopulliset päätökset vasta alkuvuodesta 2027, tammi-helmikuussa. Mikäli myöntävä päätös tulisi, STEA-rahoituksella toiminta pystytään aloittamaan aikaisintaan maaliskuussa. Tämä tarkoittaa, että ilman mitään toista rahoitusta Tyttöjen Talon toimintaan tulee vähintään parin kuukauden tauko alkuvuodesta 2027.

Vanhemmat Tyttöjen Talot (Helsinki, Tampere, Oulu, Turku) ovat onnistuneet vakinaistamaan rahoitustaan ja keskeisin rahoitus on juuri STEAN maksama (Ak-avustus). STEA-rahoitus perustuu aina vuosittaiseen talousarvioon ja avustuspäätöksiin. Rahoituksen jatkuvuuteen vaikuttavat poliittiset linjaukset sekä käytettävissä oleva avustuskehys.

Vastauksena todetaan seuraavaa:

Kaupunki tunnistaa Tyttöjen Talon toiminnan merkityksen ja sen tuottaman lisäarvon alueella. Tyttöjen Talon toiminnalla tuetaan osallistujien osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, myönteistä minäkuvaa ja vahvuuksien tunnistamista sekä tarjotaan näkökulmia naiseksi kasvamiseen. Sukupuoli- ja kulttuurisensitiivisellä työotteella vahvistetaan yksilön toimijuutta ja identiteetin kehitystä. Vaikka sukupuolten yhdenvertaisuus on aikojen saatossa parantunut, sukupuolella on edelleen merkittävä vaikutus siihen, kuinka toisiin suhtaudutaan ja millaisia mahdollisuuksia ihmisille elämässä tarjoutuu. Sukupuolisensitiivisyys on keino murtaa jäykkiä sukupuolinormeja ja haitallisia stereotypioita sekä samalla antaa jokaiselle vapaus määritellä tai olla määrittelemättä omaa sukupuoli-identiteettiään. Kulttuurisensitiivisyys näkyy Tyttöjen Talon toiminnassa läpileikkaavina arvoina, joiden kautta puretaan kulttuuriin liittyviä hierarkioita, edistetään oikeudenmukaisuutta ja luodaan turvallisia yhteisöjä, joissa kulttuuri saa kukoistaa koko kirjossaan. Myös tutkimusnäyttö Tyttöjen Talon hyödyistä on vahvaa. Setlementtiliiton toimintamalli on tuottanut tuloksia tyttöjen hyvinvoinnin edistämisessä.

Mikään muu toimija ei tee täysin vastaavaa työtä Jyväskylän alueella. Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut tekee sukupuolisensitiivistä nuorisotyötä, varsinkin tyttöerityistä työtä, omien resurssiensa puitteissa. Vuosina 2024-2026 Jyväskylän nuorisopalvelut on ollut mukana kansainvälisessä Girl Power Empower -hankkeessa (Erasmus+) Tanskan ja Turkin kanssa. Hankkeessa on kehitetty erilaisia menetelmiä sukupuolisensitiiviseen työhön tavoitteena edistää tyttöjen voimaantumista, itsetuntoa, itsevarmuutta sekä mielen hyvinvointia. Hankkeen aikana menetelmiä on testattu ja edelleen kehitetty nuorten kanssa leireillä Tanskassa, Suomessa ja Turkissa. Nuorisopalveluissa on jatkettu hankekonseptin mukaista työtä. Koulunuorisotyön ja alueellisen nuorisotyön yhteistyönä on järjestetty Girl Power -leirejä jyväskyläläisille tytöille kesällä ja syksyllä 2026. Leiritoiminta jää osaksi nuorisopalveluiden vuosittaista toimintaa. Koulunuorisotyön piirissä on jo pidempään toiminut tyttöryhmiä osana koulunuorisotyön kerhotoimintaa Palokassa ja Tikkakoskella. Veturitalleilla kokoontuu perjantaisin Nuoret äidit -ryhmä nuorisopalveluiden Nuorten talon Ohjaamon sekä hyvinvointialueen yhteistyönä.

Lisäksi nuorisopalvelut ja Tyttöjen Talo ovat tehneet vuosien varrella yhteistyötä esimerkiksi esittelyiden ja tutustumisen merkeissä sekä erilaisissa tapahtumissa. Tyttöjen Talo on ollut mukana Veturitalleilla järjestettävissä tapahtumissa kuten koulujen päätöstapahtumissa sekä Pride-discoissa. Jyväskylän nuorisopalvelut on tarjonnut omia tilojaan Tyttöjen Talon käyttöön maksutta (pikkujoulut, Veturitallien pelitila).

Kaupunki voi tarvittaessa edistää yhteistyötä eri toimijoiden välillä, mikäli se on yhdistyksen toiveena. Kestävän rahoitusmallin rakentamista voi tukea se, että

kaupunki, järjestö, ja muut sidosryhmät etsivät yhdessä ratkaisuja toiminnan turvaamiseksi. Tyttöjen Talon kanssa käydyssä keskustelussa kesäkuussa 2026 nousi vahvasti esiin se, että heidän toimestansa eri rahoitusvaihtoehtoja on haettu ja pohdittu laajasti.

Kaupunki voi osaltaan tukea toimintaa pienempien avustusten ja yhteistyörakenteiden kautta. Nuorisopalveluiden toiminta- ja kohdeavustukset ovat vuosittain haettavissa. Avustukset ovat aina harkinnanvaraisia. Avustuksilla tuetaan pääsääntöisesti omaehtoista yhteisöllistä toimintaa, joka suunnataan avoimesti asukkaille. Avustuksia myönnetään toiminta-avustuksina ja kohdeavustuksina ja niistä päätetään sivistyslautakunnassa. Toiminta-avustusta voivat hakea Jyväskylään rekisteröidyt yhdistykset ympärivuotiseen toimintaan. Avustus on tarkoitettu yhdistyksen hakemuksessaan esittämän toimintasuunnitelman mukaisiin menoihin. Avustuksen hakuaika on perinteisesti tammikuussa. Kohdeavustusta puolestaan voi hakea kohdennettuun tapahtumaan, toimintaan, projektiin tai hankkeeseen. Nuorisoavustuksia oli jaettavana 107 000 euroa vuonna 2026.

Kaupunki myöntää avustuksia myös kansalaistoimintaan, jolla tuetaan avointa, asukkaille suunnattua toimintaa, joka vahvistaa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta Jyväskylässä. Avustuksia myönnetään järjestöjen ja yhteisöjen asukas- ja kylätoimintaan sekä muuhun kansalaistoimintaan. Kansalaistoiminnan avustuksia myönnetään toiminta- ja kohdeavustuksina ja niistä päättää kulttuuri- ja liikuntalautakunta. Avustusten hakuaika on vuosittain tammikuussa. Vuonna 2026 avustuksia oli jaettavana 40 000 €.

Jyväskylän kaupungin avustustoiminnan yleisten periaatteiden (Kaupunginhallitus 7.9.2026) mukaan kumppanuusavustus on tarkoitettu pitkäjänteistä toimintaa varten, jossa tavoitellaan tiivistä ja monivuotista yhteistyötä kaupungin ja avustuksen saajan välillä. Kumppanuusavustukset voivat olla luonteeltaan yksivuotisia tai voimassa määräaikaisesti useamman vuoden ajan sillä ehdolla, että kaupungin vuosittain vahvistettavassa talousarviossa kumppanuusavustuksiin on riittävä varaus. Kumppanuusavustuksille asetetaan päätöksenteon yhteydessä erillisiä ehtoja. Kumppanuusavustusten saajilta edellytetään lähtökohtaisesti Jyväskylän kaupungin mainitsemista kumppanina omassa viestinnässään, aktiivista osallistumista Jyväskylän kaupungin järjestämiin verkostotapahtumiin ja toimimaan tiiviissä yhteistyössä Jyväskylän kaupungin kanssa toimialaansa kuuluvan toiminnan osalta Pääperiaate on, että kaupunki voi myöntää avustusta samaan tarkoitukseen ja samalle toimijalle ainoastaan yhden avustuksen muodossa toisin sanoen sama toimija ei voi yhtä aikaa saada esimerkiksi kumppanuusavustusta ja toiminta-avustusta.

Muut suuret kaupungit avustavat Tyttöjen Talon toimintaa vaihtelevasti. Alla taulukossa on muutamia esimerkkejä Jyväskylä mukaan luettuna:

Kaupunki	**Rahoittaja ja tukimuoto**	**Summa**
Oulu	Kaupungin kumppanuussopimus Tyttöjen Talo -toimintaan.	20 000 €/vuosi

Rovaniemi	Kaupungin kumppanuussopimus, joka kattaa Tyttöjen Talon lisäksi muuta nuorisotyötä.	38 000 €/vuosi (kokonaisuus)
Helsinki	Kaupunki avustaa toimintaa useiden avustusmuotojen kautta (HYTE-avustus sekä nuorisotoiminnan avustukset).	Ei julkista vertailutietoa käytettävissä.
Tampere	Toimintaa rahoittaa ensisijaisesti hyvinvointialue.	Ei tiedossa.
Espoo	Toiminta kuuluu hyvinvointialueen rahoitusvastuun piiriin.	Ei tiedossa.
Jyväskylä	Pysyvää kumppanuusrahoitusta ei ole, mutta nuorisopalvelut tukee vuoden 2027 osalta STEA-hankehakua.	5 000 €/2027

Tyttöjen Talo on Setlementtiliiton toimintaa, jota eri paikkakunnilla hallinnoivat paikallisjärjestöt. Jyväskylässä Tyttöjen Talo kuuluu osaksi Jyvälän Setlementti ry:n toimintaa. Jyvälän Setlementti ry on hakenut, ja sille on myönnetty toiminta-avustusta nuorisopalveluiden järjestöavustuksista esimerkiksi vuosina 2021-2023 sekä 2025 ja 2026. Summat ovat vaihdelleet 8000 eurosta 11 000 euroon, keväällä 2026 avustusta myönnettiin 9000 euroa. Lisäksi Jyvälän Setlementti ry:lle on esitetty kohdeavustusta syksyn 2026 haussa 450 euroa. Tämä kohdeavustus haettiin Tyttöjen Talon tyttöjen päivän juhlaa varten. Huomionarvoista on, että Tyttöjen Talo ei ole itsenäinen toimija, joten Tyttöjen Talon toimintaa varten solmittu kumppanuusavustus voisi vaikuttaa Jyvälän Setlementti ry:n mahdollisuuksiin saada toiminta-avustusta kaupungilta.

Jyvälän Setlementti ry:n Tyttöjen talo esittää kaupungille avustuspyynnön aukioloaikojen lisäämiseksi kahdesta illasta viikossa kolmeen iltaan viikossa, sekä seksuaalineuvonnan ja -kasvatuksen asiantuntijan resurssin lisäämiseksi toimintaan. Kaikkein haavoittuvaisin aika Tyttöjen Talon toiminnalle on tammi-helmikuu 2027 kun uutta STEA-avustuspäätöstä ei vielä ole. Avustussumma kahdelle kuukaudelle on Tyttöjen Talon toimijoiden mukaan noin 24 000 euroa nykyisellä palvelutasolla. Palvelutason laajentaminen (aukioloajat, seksuaalikasvatuksen resurssi) kasvattaa rahoitustarvetta.

Kolmas sektori on ollut perinteisesti tiivis palvelutuotannon kumppani julkisen ja yksityisen sektorin rinnalla. Työnjako ja roolit ovat olleet toisiaan täydentäviä. Valtiontalouden järjestökenttään kohdentuvien sopeutustoimien vuoksi useat järjestö- ja yhdistystoimijat voivat joutua supistamaan tai lakkauttamaan toimintaansa myös Keski-Suomessa. Kaupungin tehtävänä on tällaisessa tilanteessa arvioida realistisesti, onko sen mahdollisuus tukea järjestö- ja yhdistystoimijoita taloudellisesti tai ottaa kolmannen sektorin palvelutuotannon tehtäviä hoitaakseen.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen § 35 mukaan, mikäli aloitteella laajennetaan palveluja tai sillä on muita talousvaikutuksia, se käsitellään talousarvion valmistelun yhteydessä.

Ehdotus
Esittelijä: Timo Koivisto, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus antaa edellä esitetyn vastauksen tiedoksi kaupunginvaltuustolle ja ehdottaa, että kaupunginvaltuusto toteaa valtuustoaloitteen johdosta tehdyt toimet riittäviksi.

§ 328

Linda Pippurin (Kesk.) ym. valtuutettujen valtuustoaloite Luopuminen avoimista oppimistiloista perusopetuksessa sekä nykyisten avotilojen muuntaminen oppimisrauhaa tukeviksi tiloiksi Jyväskylässä

JyväskyläDno-2026-1694

Valmistelijat / lisätiedot:

Mirva Korhonen, asianhallintasihteeri, mirva.korhonen@jyvaskyla.fi

Liitteet

1 Linda Pippurin (Kesk.) ym. valtuutettujen valtuustoaloite Luopuminen avoimista oppimistiloista perusopetuksessa ja nykyisten avotilojen muuntaminen oppimisrauhaa tukeviksi tiloiksi

Tämän valtuustoaloitteen vastauksen valmistelu on kesken.

Ehdotus
Esittelijä: Timo Koivisto, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedoksi ja saattaa asian tiedoksi myös kaupunginvaltuustolle.